

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Istungidokument

A7-0130/2014

19.2.2014

RAPORT

Euroopa kalandussektori hetkeolukord ja tulevikuväljavaated seoses ELi ja Tai vahelise vabakaubanduslepinguga (2013/2179(INI))

Kalanduskomisjon

Raportöör: Gabriel Mato Adrover

PR_INI

SISUKORD

	lk
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
SELETUSKIRI	8
RAHVUSVAHELISE KAUBANDUSE KOMISJONI ARVAMUS	17
PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS.....	20

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

Euroopa kalandussektori hetkeolukorra ja väljavaadete kohta seoses ELi ja Tai vahelise vabakaubanduslepinguga (2013/2179(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu artikli 3 lõiget 5 ELi suhete kohta maailmaga,
 - võttes arvesse nõukogu 29. septembri 2008. aasta määrust (EÜ) nr 1005/2008, millega luuakse ühenduse süsteem ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vältimiseks, ärahoidmiseks ja lõpetamiseks¹,
 - võttes arvesse komisjoni 25. oktoobri 2010. aasta teatist „ELi uuendatud strateegia aastateks 2011-14 ettevõtja sotsiaalse vastutuse valdkonnas” (COM(2011)0681),
 - võttes arvesse 22. jaanuari 2013. aasta kirjalikku küsimust E-000618/2013 kuritarvituste kohta jaekaubanduse tarneahelates ning 13. märtsi 2013. aasta kirjalikku küsimust E-002894/2013 vabakaubanduslepingu kohta Taiga ja lapstööjõu kasutamise kohta konservitööstuses, samuti komisjoni vastuseid nendele küsimustele,
 - võttes arvesse oma 22. novembri 2012. aasta resolutsiooni ühise kalanduspoliitika välise mõõdme kohta²,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 48,
 - võttes arvesse kalanduskomisjoni raportit ja rahvusvahelise kaubanduse komisjoni arvamust (A7-0130/2014),
- A. arvestades, et Euroopa kalandussektor on väljumas kriisiperioodist, mis mõjutab püügi-, töötlemis- ja vesiviljelussektorit, ja et see nõrgendab oluliselt Euroopa kalandussektori konkurentsivõimet, eriti ajal, mil maailmaturgu liberaliseeritakse, samas kui arenguriigid, kellel on väga ohtralt mereressursse, muutuvad uuteks kalandusjõududeks;
- B. arvestades, et Euroopa kalandus- ja töötlemissektor on hädavajalik, et varustada Euroopa kodanikke toiduainetega ja toetada nendest tegevusaladest tugevalt sõltuvate rannikualade toimetulekut; arvestades, et sektori püsijäämine on ohus, kui EL liberaliseerib kalandustoodete kaubanduse arenguriikidega, kes soovivad oma tooteid ühenduse turule eksportida, eriti kui neilt ei nõuta tollimaksu;
- C. arvestades, et EL on maailma suurim kalandustoodete importija ja et ELi sõltuvus importtoodetest muudab ühenduse turu väga ligitõmbavaks eksportijatele, veelgi enam seetõttu, et nõudlus kalandustoodete järgi kasvab ELis 1,5% aastas;
- D. arvestades, et Tai on maailma suurim tuunikonservide tootja, kelle toodang moodustab

¹ ELT L 286, 29.10.2008, lk 1.

² Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2012)0461.

46% maailma kogutoodangust, ja arvestades, et Tai tuunikonservide eksport ELi ületab 90 000 tonni aastas ja moodustab ligi 20% ühenduse koguimpordist kolmandatest riikidest, kusjuures Tai kalandustoodete peamised eksporditurud on Ameerika Ühendriigid, Euroopa Liit ja Jaapan;

- E. arvestades, et Tai on maailmas peamine värske, jahutatud ja külmutatud tuunikala importija oma konservitööstuse tarbeks;
- F. arvestades, et 80% tuunikalast tarbitakse konservi kujul ja et ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni (FAO) andmebaasi FISHSTAT viimaste andmete kohaselt moodustab ELi tuunikonservide toodang maailma kogutoodangust 21%, samal ajal kui 79% tuunikonservidest valmistatakse kolmandates riikides, millest enamik on arenguriigid;
- G. võttes arvesse Tai kaubanduslikku, majanduslikku ja strateegilist tähtsust ELi jaoks ning sellest vabakaubanduslepingust tulenevat märkimisväärset kasu ELi majanduse jaoks tervikuna;
- H. arvestades, et EL toetab piirkondlikku integratsiooni ASEANi (Kagu-Aasia Maade Assotsiatsiooni) riikide vahel ning arvestades, et vabakaubandusleping Taiga on oluline alustala selles protsessis, mille lõppeesmärgiks on piirkondadevahelise vabakaubanduslepingu sõlmimine tulevikus;
- I. arvestades, et ELi ja ASEANi vabakaubanduslepingu sõlmimine on olnud ELi prioriteetne eesmärk alates 2007. aastast ning sellesse loodetakse kaasata Indoneesia, Malaisia, Filipiinid, Singapur, Tai, Brunei ja Vietnam; arvestades, et edusammude puudumise tõttu kõnealuse piirkondliku lepingu läbirääkimistel on alustatud kahepoolseid läbirääkimisi ASEANi liikmesriikidega, sh Taiga, seades poliitiliseks eesmärgiks vabakaubanduslepingu sõlmimise kahe aasta jooksul;
- J. arvestades, et koos Tai, Indoneesia ja Filipiinidega moodustab Vaikse ookeani kesk- ja lääneosa regiooni tuunikonservide tootmine maailma kogutoodangust peaaegu poole;
- K. arvestades, et muutused tuunikonservide ja tuuni seljafilee tootjate hulgas on seotud nende töötlevate riikide ülemaailmse varustamisega, kelle tootmiskulud on madalad ja kes asuvad toorainele lähedal (näiteks Tai, Filipiinid, Indoneesia, Paapua Uus-Guinea ja Ecuador), ja et tuunikonservide tootmise ja ekspordimisega seotud riikide arv suureneb;
- L. arvestades, et Tai ja Filipiinid on peamised valmistuuni ja tuunikonservide eksportijad ELi ja et import Taist on kasvanud 20%, samal ajal kui import Filipiinidelt on kahanenud 5%;
- M. arvestades, et igasugune tuunikonservide ja valmistuuni tollimaksu vähendamine võiks mõjutada Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna (AKV) riikide ja üldisest soodustuste süsteemist kasusaajate soodustusi, mille kohaselt on tulusaajatest kolmandad riigid kohustatud tariifsete soodustuste eest järgima teatud poliitikat, näiteks austama inimõigusi, tööõigusi, keskkonda ja head valitsemistava;
- N. arvestades, et tollitariifide vähendamine moonutaks ka Euroopa turgu, kuna suurem osa ELi tuunikonservitööstusest asub tugevalt kalandusest sõltuvates piirkondades, nagu

Galicia, Bretagne, Assoorid, Lõuna-Baskimaa, Sardiinia. arvestades, et EL on maailmas suuruselt teine tuunikonservide tootja ja see ammuste traditsioonidega tegevus on äärmiselt oluline nii lisandväärtuse kui ka töökohtade loomiseks ELi territooriumil, tagades seejuures maksimaalsed sotsiaalsed, keskkonnaalased ning hügieeni- ja tervishoiustandardid;

- O. arvestades, et sooduspäritolureeglite peamine eesmärk on kindlustada piisava majandusliku seose olemasolu ELi imporditud toodete ja ELilt soodustusi saavate riikide vahel, et tagada, et soodustustest ei saaks teenimatult kasu teised riigid, kellele need ei ole suunatud;
- P. arvestades, et aruteludes kalandustoodete kaubanduse üle viidatakse loodusvarade kaubandusele, mille jätkusuutlikkust mõjutavad paljud asjaolud, sealhulgas kalavarude hea majandamine ja säästev kasutamine, ebaseadusliku püügi kontrollimine, reostus, kliimamuutused ja nõudlus turul; arvestades, et kõik need välised asjaolud mõjutavad rahvusvahelist kalandustoodete kaubandust ja seetõttu tuleb kalandustooteid käsitleda kui tundlikke tooteid, mis vajavad erilist kaitset;
- Q. arvestades, et piisavas koguses ja pidevalt toorainega varustatus on hädavajalik, et tagada ELi tuunipüügiga tegelevate ettevõtete toetamine ja majanduslik areng;
- R. arvestades, et Maailma Kaubandusorganisatsioon (WTO) peab vabakaubandust majanduskasvu vahendiks, mille eesmärk on sotsiaalselt, majanduslikult ja ökoloogiliselt jätkusuutliku arengu tagamine;
- S. arvestades, et sellega seoses on kaubanduseeskirjad võtmetähtsusega, tagamaks, et kaubandus oleks tulus ja et täidetakse tervise ja keskkonna kaitsmisega seotud eesmärged, kindlustades loodusvarade nõuetekohase majandamise;
- T. arvestades, et üleilmastumine on oluliselt suurendanud rahvusvaheliselt turustatava kala kogust ning et valitseb üldine mure, et paljudel tootjariikidel puuduvad piisavad vahendid, et kalavarusid säästvalt majandada ja/või püüda, tagada nõuetekohane hügieeni- ja tervishoiualane kaitse, leevendada kalanduse ja vesiviljeluse keskkonnamõju ja tagada üldine inimõiguste austamine, ning edendada konkreetselt tööõigusi ja sotsiaalingimusi;
- U. arvestades, et osadel ELi äripartneritel on säästva kalanduse arendamise osas puudujääke kolmes järgmises aspektis: sotsiaalne, majanduslik ja keskkonnaalane aspekt;
- V. arvestades, et tuunivarude säästvat majandamist tagavad viis tuunikala piirkondlikku kalandusorganisatsiooni; arvestades, et tuunivarude jätkusuutlikkuse tagamiseks on vajalik riikide ja piirkondlike kalandusorganisatsioonide rahvusvaheline koostöö;
- W. arvestades, et viimasel ajal on nii Rahvusvaheline Tööorganisatsioon kui ka mitmed valitsusvälised organisatsioonid toonud avalikkuseni Tai kalandusettevõtetes valitsevad tõsised puudujäägid sotsiaalsetes ja töötingimustes ning inimõiguste austamises; arvestades, et meedia on paljastanud ja Tai valitsus on tunnistanud, et osa Tai kalandussektori ettevõtetest lõikab kasu sisserändajate sunniviisilise töö pealt, kes on sattunud inimkaubanduse ohvriks, ja et kaks rahvusvahelist tuunikonservi tööstusettevõtet kasutavad lapstööjõudu;

- X. arvestades, et ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni andmete kohaselt on tavapärase, et naabruses asuvad rannikuriigid konfiskeerivad Tai kalalaevu ja süüdistavad selle kapteneid ebaseaduslikus kalapüügis ja nende majandusvööndisse tungimises;
- Y. arvestades, et 2013. aastal keelasid Hispaania ametiasutused tuunikala lossimise ja turustamise, mis oli pärit ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügiga tegelevatelt ja Ghana lipu all sõitvatelt laevadelt, kuna need ei täitnud Rahvusvahelise Atlandi Tuunikala Kaitse Komisjoni majandamismeetmeid ja kuna enamik sellistest tuunilaevadest olid seotud Tai eraettevõtetega;
- Z. arvestades, et viimaste kuude jooksul on EL tagasi saatnud paljud Taist imporditud tuunikonservi partiid nende mittenouetekohase kuumtöötlemise tõttu, mis on vajalik mikroorganismide neutraliseerimiseks, mis vastasel juhul kujutaks ohtu inimese tervisele;
1. nõuab, et selliseid Taist imporditud kalatooteid, näiteks tuunikalakonserve, mis võivad häirida selliste toodete tootmist ja turustamist ELis, käsitletaks tundlike toodetena; on lisaks seisukohal, et Tai tuunikalakonservide ja töödeldud tuunikala paremat turulepääsu puudutavaid otsuseid tuleks teha pärast põhjalike mõjuhinnangute läbiviimist ja ettevõtetega põhjalikult konsulteerides, et analüüsida ja hinnata, millist mõju võib parem turulepääs avaldada töötlevale tööstusele ja kalandustoodete turustamisele ELis;
 2. nõuab, et ELi turule toodavate Tai kalakonservide ja valmiskala ning mereandide praeguseid tollitariife ei muudetaks ning need jäetaks seega tollitariifide vähendamisest välja; soovib kehtestada kalakonservidele ja valmiskalale ning mereandidele pikad üleminekutähtajad ja osalise liberaliseerimise kohustused, sh kvoodid, juhul kui tollitariife peaks vähendatama, et kindlustada ühenduse tuunikalatööstuse konkurentsivõime, säilitada see oluline tegevusala ja selle sotsiaalne mõõde (25 000 otsest ja 54 000 kaudset töökohta) ELis;
 3. nõuab, et antud juhul ja enne tariifsete soodustuste või eeskirjade määramist viidaks läbi põhjalik mõjuhinnang, milles analüüsitakse ja hinnatakse soodustuste mõju ELi meretoodete töötlemisele ja turustamisele;
 4. nõuab, et tundlike kalatoodete suhtes tuleb tagada eranditeta täies ulatuses kinnipidamine usaldusväärsetest ja ühtsetest rangetest päritolureeglitest ning et seejuures peab kumulatsioon selgelt piirduma selliste toodetega, mille puhul on Tai peamiselt pigem kala töötleja kui püügiriik;
 5. nõuab, et Taist imporditud tuunikalakonservidele ja teistele kalatoodetele kehtiksid võimalikult suures ulatuses samad konkurentsitingimused, mis ELi päritolu kalatoodetele; on seisukohal, et see nõue tähendab eelkõige seda, et vabakaubandusleping peab sisaldama ka põhjapanevat kaubanduse ja säästva arengu alast peatükki, millega Tai kohustuks austama, edendama ja rakendama ILO põhikonventsioonides sätestatud rahvusvaheliselt tunnustatud tööõiguse põhireegleid, sh sunniviisilise töö ja laste tööga seonduvaid reegleid; on lisaks seisukohal, et tuleks rangelt tagada inimõiguste austamine, keskkonnakaitse, kalavarude säilitamine ja säästev kasutamine, samuti ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastane võitlus ning ELi sanitaar- ja fütosanitaareeskirjade järgimine; on sellega seoses arvamusel, et komisjon peaks Euroopa Parlamendile regulaarselt aru andma, kuidas Tai eespool

mainitud kohustusi täidab;

6. kutsub komisjoni üles tagama, et ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastast määrust rakendatakse tulemuslikult, ning et vabakaubanduslepingu üle peetavate läbirääkimiste tulemusena lisatakse lepingu teksti selge viide nimetatud määrusele;
7. on seisukohal, et parim viis, kuidas tagada Tai igakülgne koostöö ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastases võitluses, on lisada lepingu teksti sõnaselge viide ELi ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastasele määrusele;
8. palub vabakaubanduslepingutesse lisada Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni konventsioonide järgimise ja Tai kalandussektori suurema läbipaistvuse, kontrolli, maksustamise ja parema jälgitavuse nõude, mis võimaldab jälgida kalandustegevust;
9. nõuab, et tagatakse toodete jälgitavus, mis on põhiline vahend inimeste tervise ja keskkonna kaitsmiseks ning samuti ebaseadusliku kalapüügi kontrollimiseks;
10. nõuab, et vabakaubandusleping oleks kooskõlas ühenduse ülejäänud poliitikavaldkondadega ning ettevõtja sotsiaalse vastutuse edendamise strateegiatega; nõuab kaitseklauslite sätestamist;
11. rõhutab, et Euroopa Parlamendi otsuses anda vabakaubanduslepingu sõlmimisele oma nõusolek võetakse arvesse läbirääkimiste, sealhulgas kalandussektori alaste läbirääkimiste üldtulemust;
12. nõuab vastastikkust turgudele juurdepääsul ja igasuguse diskrimineerimise kaotamist teenuste valdkonnas;
13. loodab, et Tai kui maailma suurim tuunikonservide eksportija osaleb kolmes tuunikala piirkondlikus kalandusorganisatsioonis: Ameerika Troopikatuunide Komisjonis, Vaikse ookeani lääne- ja keskosa kalanduskomisjonis ning Vaikse ookeani lõunaosa piirkondlikus kalandusorganisatsioonis, samuti India Ookeani Tuunikomisjonis, mille liige Tai on;
14. pooldab kalavarude jätkusuutliku kaitse- ja majandamispoliitika kehtestamist;
15. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

SELETUSKIRI

1. EUROOPA LIIDU KALANDUSSEKTOR

Euroopa kalandussektor seisab silmitsi paljude probleemidega: püügisektor peab tegelema kütusehinna tõusuga, tööjõu puudusega ja kvootide piirangutega. Töötlev sektor kannatab toorainetarne piirangute ja importtoodete konkurentsi all kolmandatest riikidest. Vesiviljelussektor seisab samuti silmitsi importtoodete konkurentsi, osa liikide madala hinna, jäikade keskkonnaeeskirjade ja ruumikasutuse konfliktiga.

Euroopa kalandussektori praegune olukord nõrgendab märkimisväärselt selle konkurentsivõimet, eriti siis, kui maailmaturgu liberaliseeritakse sedavõrd, et arenguriigid, kelle käsutuses on ohtralt mereressursse, muutuvad uuteks kalandusjõududeks.

Euroopa kalandussektori püsijäämine on ohus, kui EL liberaliseerib kalandustoodete kaubanduse arenguriikidega, kes soovivad oma tooteid ühenduse turule eksportida, eriti kui sellega kaasneb tollimaksust vabastus.

EL on maailma suurim kalandustoodete importija. ELi turgu varustab 25% ulatuses kalapüügisektor, 10% ulatuses Euroopa vesiviljelussektor ja 65% ulatuses importtooted. Niivõrd suur sõltuvus impordist muudab ühenduse turu eksportijate jaoks väga ligitõmbavaks, seda enam, et ELis kasvab nõudlus kalandustoodete järele 1,5% aastas.

Euroopa kalandus- ja töötlev tööstus on äärmiselt oluline, et tagada Euroopa kodanike toiduga varustatus ja toetada rannikualade toimetulekut. Selle tuleviku tagamine on ja peab olema ELi oluline poliitiline eesmärk.

2. KALANDUSTEGEVUS TAIS

Tai on üks maailma suurimaid kalatootjaid. Selle geograafiline eelis – asukoht Vaikse ookeani lääneosas – aitab kaasa Tai suurele aastasele kalatoodangule, mis on viimase 30 aasta jooksul ilmutanud imekspandavat kasvu.

Tais on olulisel kohal vesiviljelus, millel on riigis ajaloolised juured. Enim kasvatatavad liigid on Niiluse tilaapia ja meregarneel. Teised eksportimise seisukohast kaubanduslikku huvi pakkuvad liigid on rohekarb, barramundi ja meriahven.

Tai peamised eksporditurud on USA, EL ja Jaapan. Ekspordi koguväärtuse järgi on kõige olulisemad garneelitooted ja tuunikonservid. Tai on maailma suurim tuunikonservide tootja, andes 31% maailma (ja 46% Aasia riikide) kogutoodangust. Tai tuunikonservide eksport ELi moodustab ligi 20% ühenduse koguimpordist kolmandatest riikidest. Lisaks on Tai maailmas peamine värske, jahutatud ja külmutatud tuunikala importija oma konservitööstuse tarbeks.

3. TUUNIPÜÜK

Tuunikala on pika rändega liik, kes läbib oma elutsükli jooksul pikki vahemaid ja elutseb peamiselt süvameres ning rannikuäärsete riikide jurisdiktsiooni all olevates vetes.

Kõige rohkem püütakse maailmas vöötuuini (*Katsuwonus pelamis*) (50%), kulduim-tuuni (*Thunnus albacares*) (32%) ja suursilm-tuuni (*Thunnus obesus*) (11%). Pikkuim-tuuni (*Thunnus alalunga*) ja harilikku tuuni (*Thunnus thynnus*) püütakse väiksemas koguses. Tuunikala peamine püügipiirkond on Vaikne ookean, mis annab 64% maailma kogusaagist, sellele järgneb India ookean 25% ja Atlandi ookean 11%ga. Kiiresti on kasvanud püük tuunipüügiseineritega, mis püüavad suurema osa saagist. Püük õngejadadega on kaotamas oma tähtsust, kuid on jätkuvalt olulisel kohal väikesemahulises kalapüügi puhul.

Suursilm-tuuni ja kulduim-tuuni püük on suurenenud India ja Vaikses ookeanis, kuid kahanenud pärast püügi tipnemist 1990. aastatel Atlandi ookeanis. Troopilise tuuni püük (suursilm-tuun, kulduim-tuun ja vööttuun) on heas seisukorras, kuna iga ookeani jaoks on piirkondlikud kalandusorganisatsioonid koostanud sobivad püügi haldamise programmid.

Maailmas püütakse stabiilselt ligi 4,2 miljonit tonni tuunikala ning ei ole ette näha, et see kogus märkimisväärselt suureneks. 80% tuunikalast tarbitakse konserveeritud kujul.

4. KALANDUSTOODETE KAUBANDUS

Maailma Kaubandusorganisatsioon kiidab vabakaubandust kui majandusliku kasvu vahendit, mis on kooskõlas selle eesmärgiks seatud säästva arenguga.

Kala kui tundlik toode

Kalandustoodete kaubanduse näol on tegemist loodusvarade kaubandusega ja seetõttu on sel iseloomulikud omadused, mida Maailma Kaubandusorganisatsioon liigitab järgmiselt: ebahõlpsalt geograafiline jaotumine, varude ammendumine, püügi ja tarbimise kaasnev keskkonnamõju, turu mitmekesisus.

Kalavarude jätkusuutlikkust mõjutavad mitmed asjaolud: sobiva kalanduse juhtimise süsteemi olemasolu, ebaseadusliku püügi kontrollimine, püügimeetodite reguleerimine, ülepüügi vältimine, koostöö piirkondlikes kalandusorganisatsioonides ja kolmandate riikidega rändliikide majandamise vallas ning teised tegurid, nagu reostus ja kliimamuutused. Kõik need kalavarude jätkusuutlikkust mõjutavad aspektid avaldavad mõju pakkumisele rahvusvahelisel turul. Teisest küljest mõjutab püügi- ja tootmisettevõtteid nõudlus turul, tarbijate eelistused ja hind.

Nende rahvusvahelist kalandustoodete kaubandust mõjutavate väliste asjaolude tõttu tuleb kalandustooteid käsitleda kui tundlikke tooteid, mis vajavad erilist kaitset.

Ülemaailmne kalandustoodete turg

Kalanduse tehnoloogilise arengu tagajärjel on suurenenud maailma kalatoodang, mis omakorda on hoogustanud kaubandust. Nõudlust kala järele ei suudeta alati piirkondlikult rahuldada ja see muudab kalaga varustamise üha ülemaailmsemaks.

Kuna üleilmastumine on oluliselt suurendanud rahvusvaheliselt turustatava kala kogust ning kuna maailma rahvaarv on kasvanud üle 7 miljardi inimese, valitseb üldine mure, et paljudel tootjariikidel puuduvad piisavad vahendid, et kalavarusid säästvalt majandada ja/või püüda tagada nõuetekohane hügieeni- ja tervishoiualane kaitse, leevendada kalanduse ja vesiviljeluse keskkonnamõju ja kindlustada üldine inimõiguste austamine.

Selle tulemusena kalduvad importijariigid, kes on muu hulgas mures hügieeni ja rahvatervise, ohutuse ja keskkonna seisukorra pärast, kehtestama mittetariifseid meetmeid.

Kaubanduseeskirjad on seega võtmetähtsusega, tagamaks, et kaubandus oleks tulus ja et täidetaks keskkonna kaitsmise ja loodusvarade nõuetekohase majandamisega seotud eesmäärke.

Võttes arvesse kalandustoodete ekspordi tähtsust osale arenguriikidele / vähearenenud riikidele, pakub EL neile üldise soodustuste süsteemi kaudu tariifseid soodustusi, samal ajal kui AKV riigid on igasugusest tollimaksust vabastatud. Samuti sõlmib EL assotsieerimis- ja vabakaubanduslepinguid.

Sellest hoolimata on osad ELi äripartnerid ilmutanud jätkusuutliku kalanduse arendamise osas puudujääke kolmes järgmises aspektis: sotsiaalne, majanduslik ja keskkonnanalane aspekt.

Tuunikonservitööstus

Kui võtta arvesse Tai, Indoneesia ja Filipiinide tuunikonservitööstust, siis moodustab Vaikse ookeani kesk- ja lääneosa tuunikonservitoodang ligi pool maailma kogutoodangust. Vaikse ookeani piirkond toodab koos idaosaga 75% maailma tuunikonservidest.

Alates 1990. aastatest on Taist saanud maailma suurim tuunikonservide tootja, andes 31% maailma kogutoodangust, ning talle järgneb Hispaania 14%-lise turuosaga. Viimaste aastate jooksul on esile kerkinud ka uusi tootjaid Kagu-Aasiast (Indoneesia ja Filipiinid), Kesk-Ameerikast (Mehhiko) ning India ookeani piirkonnast (Madagaskar, Seišellid, Mauritius ja Iraan). Samuti paistab suuremate tuunikonservitootjate hulgast silma Ecuador.

Tuunikonservide eksport ELi on kasvanud peamiselt tollitariifi soodustuste tõttu, mida EL on kolmandatele riikidele andnud.

Muutused tuunikonservide ja tuuni seljafilee tootjate hulgas on seotud nende töötlevate riikide ülemaailmse varustamisega, kelle tootmiskulud on madalad ja kes asuvad toorainele lähedal (näiteks Tai, Filipiinid, Indoneesia, Paapua Uus-Guinea ja Ecuador). Aeg-ajalt on konservitööstuse rajamine olnud tingitud juurdepääsust riigi majandusvööndi kalavarudele. Selle tulemusena on suurenenud nende riikide arv, kes on seotud tuunikonservide tootmise ja eksportimisega.

Euroopas moodustab 80% tuunikonservi hinnast tootmiskulud. Käitluskulusid on võimalik vähendada, kui terve tuunikala asemel transportida tuunifileed (mis moodustab 60% tuunikala massist) ja kui seda vedada konteinerites. Siinkohal ilmneb, miks terve värske või külmutatud tuunikala asemel eelistatakse importida tuunifileed.

Kulude vähendamine tootmisetapi erinevates osades on tuunikonservitööstuse, mida iseloomustab mastaabisääst ja tööstuse koondumine, edasiviija.

5. VABAKAUBANDUSLEPING EUROOPA LIIDU JA TAI VAHEL

Üldine ülevaade

ELi ja ASEANi vahelise vabakaubanduslepingu sõlmimine on olnud ELi jaoks oluline eesmärk alates aastast 2007, mil alustati läbirääkimisi Kagu-Aasia riikidega, et sõlmida ühine kokkulepe seitsme ASEANi liikmesriigiga kümnest (Indoneesia, Malaisia, Filipiinid, Singapur, Tai, Brunei ja Vietnam).

Edusammude puudumise tõttu ELi ja ASEANi vahelistes kaubandusläbirääkimistes piirkondlikul tasandil teatas Euroopa Komisjon 2009. aastal kahepoolsete läbirääkimiste alustamisest. Praeguseks on EL sõlminud lepingud Korea ja Singapuriiga, käimas on läbirääkimised Malaisia, Vietnami ja Taiga ning valmistatakse läbirääkimiste alustamiseks Filipiinide ja Bruneiga.

Esimene läbirääkimiste voor Taiga algas mais ning mõlemad osapooled on väljendanud poliitilist tahet sõlmida vabakaubandusleping kahe aasta jooksul.

Tai ja Filipiinid on peamised valmistuuni ja tuunikonservide eksportijad ELi. Tai import on suurenenud 20%, samas kui Filipiinide import on vähenenud 5%.

Toorainega varustamine

Piisavas koguses ja pidevalt toorainega varustamine on hädavajalik, et tagada tuunipüügiga tegelevate ettevõtete toetamine ja majanduslik areng. Kasutatavaks tooraineks on terve värske või külmutatud tuunikala ja peamiselt tuunifilee.

Toorainega varustamist mõjutavad mitmed probleemid:

- Euroopa konservitööstuse tooraine pärineb nii Euroopa laevastiku püügi (võottuuni, kulduim-tuuni ja suursilm-tuuni püük) hulgast kui ka kolmandate riikide importtoodete hulgast. Sellest hoolimata ei ole tagatud, et Euroopa laevastiku India ja Vaikses ookeanis püütud saak lossitaks Euroopa sadamates, kuna lihtsatest turureeglitest tingituna müüakse suur osa saagist otse Kagu-Aasia turule.
- Mis puudutab importi kolmandatest riikidest, siis maailma suurim tuunifilee tarnija on üldise soodustuste süsteemi kuuluv Ecuador, kes pärast oma konservitööstuse arendama asumist on oluliselt vähendanud tarnet Euroopasse. Mõned riigid, näiteks Indoneesia, on keelustanud terve tuunikala ekspordi.
- Vaikse ookeani Nauru lepingu osalised, kelle vetes teostatakse 50% maailma kogupüügist, seovad kõnealuses piirkonnas tuunipüügiloa saamise kohustusega saaki ka selles piirkonnas töödelda, mis tähendab, et suur kogus saaki jääb Euroopa konservitööstusele kättesaamatuks.

- Euroopa konservitööstusel on raske pääseda ligi ka teistele kvootidele, näiteks Mehhiko omadele, kuna ei saa kindel olla, et nende kala on nn delfiinivaba, samuti on Mehhiko kohalik tööstus lõpetanud tuunifilee tootmise.
- Samuti ei tohi unustada, et ebaseaduslikku kalapüüki käsitleva määruse kohaselt ei tohi ühenduse tööstus omada juurdepääsu 35%-le maailmas püütud tuunikalast.
- ajavahemikuks 2013–2015 kehtestatav 0%-ne tuunifilee tariifikvoot 22 000 tonni eest ei ole piisav, kuna see lõpeks juba aasta esimesel paaril kuul.

Tuunifileega varustamine ebapiisavas koguses toob kaasa tuunikonservide impordi kasvu, millel on omakorda tõsised ja tagasipöördumatud tagajärjed Euroopa tuunikonservitööstuse tööhõivele.

Tollitariifid ja konkurentsivõime langus

Tollimaksud kaitsevad piisavalt riigi tööstuse sektoreid selleks, et ergutada nende konkurentsivõimet ja arengut. Sellest hoolimata liiguvad rahvusvaheline kaubandus ja Maailma Kaubandusorganisatsiooni eeskirjad turgude liberaliseerimise suunas tollimaksude vähendamise või koguni nende kaotamise kaudu.

WTO Doha vooru läbirääkimiste raames otsustatakse tollitariifide alandamine nn Šveitsi skeemi kohaldamise abil. Kõnealust skeemi rakendatakse üldjuhul kõikidele mittepõllumajandustoodetele, kehtestades neile uue tollitariifi. Kuna tuunikala käsitletakse tööstustootena, mis moodustab osa mittepõllumajandustoodete turulepääsust, siis kohaldatakse Šveitsi skeemi ka tuunikonservide suhtes, ja ELi 24% tollitariif väheneb. Kõnealune süsteem ei võimalda arvesse võtta niivõrd spetsiifilise ja tundliku sektori eripära nagu seda on tuunikonservide sektor ning tootjariikide majanduslikult tundlikke küsimusi.

Ammenduvatest loodusvaradest pärinevaid tooteid, nagu kala, tuleks eristada mittepõllumajanduslikest toodetest.

Euroopa tollitariifide alandamine tuunikonservidele ja valmistuunile tähendaks kolmandate riikide ja ELi tootva sektori konkurentsivõime suurt langust. See kahjustaks AKV riikide ja üldisest soodustuste süsteemist kasu saavate riikide soodustusi, mille kohaselt on kolmandad tulusaavad riigid kohustatud tollitariifide soodustuste eest järgima vastutasuks teatud tunnustatud poliitikat, näiteks austama inimõigusi, töötingimusi, keskkonda ja head valitsemistava. Lisaks võib tollitariifide alandamine soodustada ülepüüki, ebaseaduslikku kalapüüki ja kahjustada vastutustundliku kaubanduse põhimõtteid.

Tollitariifide vähendamine moonutaks ka Euroopa turgu, kuna suurem osa ELi tuunikonservitööstusest asub tugevalt kalandusest sõltuvates piirkondades, nagu Galicia, Bretagne, Assoorid, Lõuna-Baskimaa, Sardiinia.

Tööstusharu sulgemine muudaks väga raskeks nende töötajate, eriti madala haridusega keskealiste naistöötajate tagasitoomise tööturule, kes täidavad Hispaanias 15 375 tööstusharuga otseselt seotud töökohta.

Euroopa Komisjoni läbi viidud uuring¹ kinnitab, et tollimaksude kaotamine avaldab Euroopa tuunikalasektorile negatiivset sotsiaal-majanduslikku mõju, millega on raske hakkama saada igal põllumajandus- ja toiduainetööstuse harul: majandusliku jõukuse vähenemine 20–25% ulatuses ning töökohtade vähenemine 30–40% ulatuses. Neid osakaale tuleb siduda majanduslike väärtustega, mis on ümmardatud Euroopat huvitava tuunikalasektori võrdlustasemini (mis asuvad Euroopas ja kolmandates riikides, mis on seotud AKV riikide ning Kesk- ja Lõuna-Ameerika üldise soodustuste süsteemiga): käive 2000 miljonit eurot, ligi 800 miljoni euro suurune lisandväärtus ning 80 000–100 000 otsesest või kaudset töökohta.

Eespool nimetatud asjaolud peaksid õigustama praeguste tollitariifide säilitamist kalakonservidele ja mereandidele, mida tuleb käsitleda tundlike toodetena. Seetõttu tuleb seisukohad 1604 ja 1605 tollitariifide kohta liberaliseerimisest välja jätta.

Päritolureeglid

Viimastel aastatel on ELi esindajad kaubanduslääbirääkimistel nõustunud tegema kergemini erandeid sooduspäritolureeglitest, mida tavapäraselt kohaldatakse kalandus- ja vesiviljelustoodete suhtes, sealhulgas töötlemata tooted (laeva riikkondsuse kindlaksmääramise kriteeriumid) ja töödeldud tooted (võimalus jätkata sooduskohtlemist vaatamata pärituolustaatuseta tooraine kasutamisele);

Tai on ASEANi, ELi tuunikonservitööstuse konkurentide loodava maailma suurima rühma liige. Euroopa tuunikalasektori jaoks on väga oluline, et EL ei pakuks Taile päritolureeglite piirkondlikku kumulatsiooni. EL peab säilitama kontrolli kaubandussoodustuste üle, andes selle teatud äripartneritele ja nõudes rangete päritolureeglite kohaldamist, mis tuginevad täielikult teatavast riigist pärinevate toodete põhimõttele. Nn tollimaksu mittetagastamise reeglit tuleks kohaldada süstemaatiliselt ja piirata päritolu kumulatsiooni võimalusi.

Lääbirääkimistes Vaikse ookeani AKV riikidega piirkondlike majanduspartnerluslepingute üle ei tuleks teha erandeid sooduspäritolureeglites, kuna see tähendaks turu tasakaalu rikkumist ja ELi tööstuse konkurentsivõime vähenemist.

Selleks et ennetada sooduspäritolureeglite erandite laiendamisega kaasnevat ohtusid, tuleb tagada, et ETR-kalapüügist pärit kalandustooded ei saa nendest kasu.

Säästev areng ja kaubandus

Euroopa Liidu lepingu artikli 3 lõikes 5 sätestatakse, et suhetes maailmaga kaitseb ja edendab liit oma väärtusi ja huve, toetab maailma säästvat arengut, vaba ja ausat kaubandust, vaesuse kaotamist ning inimõiguste, eriti lapse õiguste kaitset, samuti rahvusvahelise õiguse ranget järgimist ja arendamist.

1. Loodusvarade säilitamine ja säästev kasutamine

Vaikse ookeani piirkonnas on kolm järgmist tuunikala piirkondlikku kalandusorganisatsiooni:

¹ Euroopa tuunikalasektor. Majanduslik tasakaal: kaubanduse liberaliseerimise mõjude perspektiivid ja analüüs. Euroopa Komisjon (2005). http://ec.europa.eu/fisheries/documentation/studies/study_tuna/tuna_2005_en.pdf.

Ameerika Troopikatuunide Komisjon, Vaikse ookeani lääne- ja keskosa kalanduskomisjon ja Vaikse ookeani lõunaosa piirkondlik kalandusorganisatsioon. Tai kui maailma suurim tuunikala eksportija peab olema nende organisatsioonide liikmesriik ning nendega koostööd tegema.

Tuunikala püügipiirkonnad on ülemaailmselt seotud teiste kalaliikide, mereimetajate ja nende elupaigaga ja EL on suuruselt maailma teine tuunikala importija.

ELi ja Tai vaheline vabakaubandusleping peab sisaldama klauslit, millega Tai tagab koostöös kõikide piirkondlike kalandusorganisatsioonidega ja sadamates rangete kontrollimeetmete kehtestamisega kalavarude säästva majandamise.

2. Ettevõtja sotsiaalne vastutus

Tuginedes teatisele ühise kalanduspoliitika välismõõdme kohta, võttis Euroopa Parlament vastu resolutsiooni A7-0290/2012, milles palutakse edendada ettevõtja sotsiaalse vastutuse strateegiaid, mille raames ettevõtted viivad oma majandusliku tegevuse käigus vabatahtlikult ellu tegevusi sotsiaalsete ja keskkonnaalaste eesmärkide täitmiseks.

3. Inimõiguste austamine

Nagu käesolevas raportis varem mainitakse, on mitmed organisatsioonid ja rahvusvahelised valitsusvälised organisatsioonid viimasel ajal kinnitanud, et osa Tai kalandussektorist lõikab kasu inimkaubanduse ohvriks langenud sisserändajate sunniviisilisest tööst, mida on tunnistanud ka Tai valitsus.

Samuti on parlament hukka mõistnud lapstööjõu kasutamise Tai rahvusvahelistes tuunikonserviettevõtetes Unicord ja Thai Union Manufacturing (E-002894-13).

Vabakaubanduslepingus tuleb Tailt nõuda Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni konventsioonide järgimist ning Tai kalandussektori suuremat läbipaistvust ja jälgitavust, mis võimaldaks jälgida kalandustegevust, sh kalalaeval valitsevaid töötingimusi.

4. Ebaseaduslik, teatamata ja reguleerimata kalapüük (ETR-kalapüük)

ETR-kalapüük on ülemaailmne probleem, millel on hävitavad keskkonnaalased ja sotsiaal-majanduslikud tagajärjed, kuna see kujutab ohtu kalavarude jätkusuutlikule püügile, aidates kaasa ebaausale konkurentsile kalandustoodete turul.

ETR-kalapüügi kaotamiseks võttis EL vastu määruse (EÜ) nr 1005/2008. Kooskõlas kõnealuse määrusega võivad liikmesriikide ametiasutused keelduda kalandustoodete importimisest, mis on pärit riigist, mille kohta EL on tuvastanud, et tegemist on ebaseadusliku kalapüügi vastases võitluses koostööd mittetegeva riigiga.

ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni andmete kohaselt on tavapärane, et naabruses asuvad rannikuriigid konfiskeerivad Tai kalalaevu ja süüdistavad selle kapteneid ebaseaduslikus kalapüügis ja majandusvõõndisse tungimises.

2013. aastal keelasid Hispaania ametiasutused tuunikala lossimise ja turustamise, mis oli pärit ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi tegelevatelt ja Ghana lipu all sõitvatelt laevadelt, kuna need ei täitnud Rahvusvahelise Atlandi Tuunikala Kaitse Komisjoni majandamismeetmeid. Enamik kõnealustest tuunilaevadest olid seotud Tai eraettevõtetega.

5. Hügieeni- ja tervishoiueeskirjad ning jälgitavus

Viimaste kuude jooksul on EL tagasi saatnud paljud Taist imporditud tuunikonservi partiid nende mittenouetekohase kuumtöötlemise tõttu. Kõnealune toiming on äärmiselt vajalik mikroorganismide neutraliseerimiseks, mis vastasel juhul kujutaksid ohtu inimese tervisele. See asjaolu annab tunnistust ohuanalüüsi ja kriitiliste kontrollpunktide süsteemi puudustest tootmisprotsessi kontrollimisel.

Täielikult globaliseerunud turul, kus tooted on erineva päritoluga ja liiguvad mööda tarneahelat arvukate ühenduste kaudu lõpptarbijani, on toodete jälgitavus nende ohutuse tagamiseks äärmiselt oluline ning selle järgimist tuleb nõuda vabakaubanduslepingus.

VABAKAUBANDUSLEPINGUGA TAGATAVAD MIINIMUMASPEKTID

- Kalakonservid ja valmiskala ning mereannid on ühenduse tootmise jaoks tundlikud tooted.
- Tai tuunikonservi ja valmistuuni ELi turule pääsemise suhtes tuleb jätkuvalt kohaldada kehtivat üldist tollitariifi ning seega tuleb see vabakaubanduslepingu raames välja jätta tollitariifide liberaliseerimisest.
- Nõuda rangete ja sidusate sooduspäritolureeglite täitmist, tegemata nendes erandeid, ja muuta kumulatsioon kolmandate riikidega võimatuks.
- Tagada toodete jälgitavus, mis on põhiline vahend inimeste tervise ja keskkonna kaitsmiseks ning samuti ebaseadusliku kalapüügi kontrollimiseks.
- Nõuda sektori kõigilt – nii ELi kui ka kolmandate riikide – ettevõtelt ühesuguste konkurentsieeskirjade täitmise tagamist, et kindlustada võrdsed konkurentsitingimused. Sellega peaks täpsemalt kaasnema rahvusvaheliste töökonventsioonide järgimine, inimõiguste austamine, keskkonnakaitse, ebaseadusliku kalapüügi vastane võitlus ja ELi hügieeni- ja tervishoiustandardite järgimine; Vabakaubandusleping peab sisaldama kõnealuse vastavuse järelevalvemehhanismi.
- Enne tariifsete soodustuse või eeskirjade määramist tuleb läbi viia põhjalik mõjuhindang, mille käigus analüüsitakse ja hinnatakse soodustuste mõju ELi meretoodete töötlemisele ja turustamisele.
- Tagada vastastikune turgudele juurdepääs.
- Tagada kooskõla ühenduse ülejäänud poliitikavaldkondadega.

- Kehtestada kaitseklauslid.

Teenuste valdkonnas tuleb tegeleda diskrimineeriva nõudega tehnoloogiasektoris investeerida tahtvatele välisinvestoritele, et nende investeeritav kapital oleks täielikult välismaine.

17.12.2013

RAHVUSVAHELISE KAUBANDUSE KOMISJONI ARVAMUS

kalanduskomisjonile

Euroopa kalandussektori hetkeolukorra ja tulevikuväljavaadete kohta seoses ELi ja Tai vahelise vabakaubanduslepinguga (2013/2179(INI))

Arvamuse koostaja: Jarosław Leszek Wałęsa

ETTEPANEKUD

Rahvusvahelise kaubanduse komisjon palub vastutaval kalanduskomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. tunnistab Tai kaubanduslikku, majanduslikku ja strateegilist tähtsust ELi jaoks ning tuletab meelde sellest vabakaubanduslepingust tulenevat märkimisväärset kasu ELi majanduse jaoks tervikuna;
2. toetab ASEANi riikide piirkondlikku integratsiooni; märgib, et vabakaubandusleping Taiga on selle protsessi oluline alustala ning lõppeesmärgiks on piirkondadevahelise vabakaubanduslepingu sõlmimine tulevikus;
3. nõuab, et selliseid Taist imporditud kalatooteid, näiteks tuunikalakonserve, mis võivad häirida selliste toodete tootmist ja turustamist ELis, käsitletaks tundlike toodetena; on lisaks seisukohal, et Tai tuunikalakonservide ja töödeldud tuunikala turulepääsu puudutavaid otsuseid tuleks teha pärast põhjalike mõjuhindangute läbiviimist ja tihedas koostöös ettevõtetega, et analüüsida ja hinnata, millist mõju võivad nimetatud otsused avaldada töötlevale tööstusele ja kalandustoodete turustamisele ELis;
4. nõuab, et Taist imporditud tuunikalakonservidele ja teistele kalatoodetele kehtiks võimalikult suures ulatuses samad konkurentsitingimused, mis ELi kalatoodetele; on seisukohal, et see tähendab eelkõige seda, et leping peab sisaldama ka põhjanevat kaubanduse ja säästva arengu alast peatükki, millega Tai kohustuks austama, edendama ja rakendama ILO põhikonventsioonides sätestatud rahvusvaheliselt tunnustatud tööõiguse põhireegleid, sh sunniviisilise töö ja laste töö halvimate vormidega seonduvaid reegleid; on lisaks seisukohal, et tuleks rangelt tagada inimõiguste austamine, keskkonnakaitse, samuti ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastane võitlus ning ELi

sanitaar- ja fütosanitaareeskirjade järgimine; on seega arvamisel, et komisjon peaks Euroopa Parlamendile regulaarselt aru andma, kuidas Tai eespool mainitud kohustusi täidab;

5. nõuab, et tundlike kalatoodete suhtes tuleb tagada eranditeta täies ulatuses kinnipidamine usaldusväärsetest ja ühtsetest rangetest päritolureeglitest ning et seejuures tuleb selgelt piirata toodete, nagu tuunikalakonservide kumulatsiooni, mille puhul on Tai peamiselt pigem kala töötleja kui püügiriik;
6. kutsub komisjoni üles tagama, et ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastast määrust¹ tulemuslikult rakendataks, ning et vabakaubanduslepingu üle peetavate läbirääkimiste tulemusel lisataks lepingu teksti selge viide nimetatud määrusele;
7. rõhutab, et Euroopa Parlamendi otsuses anda lepingu sõlmimisele oma nõusolek võetakse arvesse läbirääkimiste, sealhulgas kalandussektori alaste läbirääkimiste üldtulemust.

¹ Nõukogu 29. septembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1005/2008, millega luuakse ühenduse süsteem ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vältimiseks, ärahoidmiseks ja lõpetamiseks.

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	17.12.2013
Lõpphääletuse tulemus	+: 22 -: 2 0: 2
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	William (The Earl of) Dartmouth, Laima Liucija Andrikiene, Maria Badiá i Cutchet, Nora Berra, Daniel Caspary, María Auxiliadora Correa Zamora, Andrea Cozzolino, George Sabin Cutaş, Marielle de Sarnez, Christofer Fjellner, Yannick Jadot, Bernd Lange, David Martin, Vital Moreira, Paul Murphy, Cristiana Muscardini, Niccolò Rinaldi, Helmut Scholz, Peter Šťastný, Robert Sturdy, Iuliu Winkler
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Catherine Bearder, Derk Jan Eppink, Béla Glattfelder, Syed Kamall, Peter Skinner, Jarosław Leszek Wałęsa
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 187 lg 2)	Reimer Böge

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	11.2.2014
Lõpphääletuse tulemus	+: 13 -: 0 0: 3
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Chris Davies, Carmen Fraga Estévez, Pat the Cope Gallagher, Dolores García-Hierro Caraballo, Werner Kuhn, Isabella Lövin, Gabriel Mato Adrover, Maria do Céu Patrão Neves, Ulrike Rodust, Raúl Romeva i Rueda, Struan Stevenson, Nils Torvalds
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Jean-Paul Besset, Ole Christensen, Rareş-Lucian Niculescu, Jens Nilsson, Anna Rosbach